

Hüseyin Köycü (1895-1958) ve Eğitim Faaliyetleri*

Ayşe YILMAZ**

Makale Bilgisi	ÖZET
Makale Türü: Araştırma makalesi	Hüseyin Köycü, 1895 yılında Erzurum ilinin eski ismi Örtülü Köyü, şimdiki ismi Şenkaya ilçesinde dünyaya gelmiştir. İlk eğitimini babasından alan Köycü daha sonra kendisini geliştirmiştir. Yaşadığı dönem itibarıyla hem Osmanlı'nın son zamanlarına hem de Cumhuriyetin kuruluşuna tanıklık etmiştir. Siyasi, sosyal, kültürel, ekonomi, sağlık alanında olduğu gibi aynı zamanda eğitim alanında da önemli çalışmalar yapmıştır. Bu çalışmanın amacı Hüseyin Köycü'nün yaşadığı bölgede Cumhuriyet döneminde gerçekleştirdiği eğitim faaliyetlerinin incelenmesidir. Bu araştırmada dokümantasyonel yöntem kullanılmıştır. Cumhuriyet'in kurulmasıyla beraber Köycü, bölgesinin kalkınmasına ve bölge halkının eğitimine önem vermiştir. Eğitim alanındaki faaliyetler, Şenkaya'da (Örtülü) açılan ilk okul, Şenkaya'da (Örtülü) açılan ilk ortaokul, kız çocuklarının eğitimi ve Hüseyin Köycü, Şenkaya gazetesinde yer alan eğitim alanındaki yazılar başlıkları altında incelenmiştir. Hüseyin Köycü cumhuriyet sonrası gerçekleştirilen inkılâp ve devrimleri, yaşadığı çevrede yaşatmak için öncü olmuş, toplumun aydınlanması ve bilinç düzeyinin artması için köyüne önderlik etmiştir.
Makalenin Geliş Tarihi: 16.3.2021	
Makalenin Kabul Tarihi: 25.6.2021	

Anahtar Kelimeler: Hüseyin Köycü, eğitim, Erzurum, Şenkaya, Cumhuriyet Dönemi.

Huseyin Koycu (1895-1958) and Educational Activities

ABSTRACT

Huseyin Koycu was born in 1895 in Şenkaya district of the current Erzurum province, formerly Ortulu Village. Koycu, who received his first education from his father, later had improved himself. As of the period he lived, he witnessed both the last times of the Ottoman Empire and the establishment of the Republic. He has made important studies in the field of education as well as in the fields of political, social, cultural, economic, and health. The aim of this study is to examine the educational activities carried out by Huseyin Koycu during the Republic period in the region where he lived. The literature review of this research was conducted by examining the newspaper study, resource book research, use of internet resources, and related articles. With the establishment of the Republic, Koycu gave importance to the development of its region and the education of the people of the region. Activities in the field of education, the first school opened in Şenkaya, the first secondary school opened in Şenkaya, education of girls and Hüseyin Köycü

* Bu makale, yazarın Atatürk Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü'nde 2019 yılında kabul edilen "Hüseyin Köycü ve Şenkaya Gazetesi" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

**Erzurum/Türkiye, e-posta: ayseyilmaz.Tarih@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-2887-9358.

were examined under the titles of the articles in the field of education in Şenkaya newspaper. Huseyin Koycu was a pioneer to keep the post-republic reforms and revolutions alive in the environment he lived in and led his village in order to enlighten society and increase the level of consciousness.

Keywords: Huseyin Koycu, education, Senkaya, Erzurum, Republic Period.

GİRİŞ

Hüseyin Köycü'nün babası Mehmet Hıfzı Efendi, 1860 yılında Artvin iline bağlı Yukarı Maden (eski adı Hod) Köyü'nde dünyaya gelmiştir. Mehmet Hıfzı Efendi Ahmet Bayraktar sülalesine mensuptur. Babası Topal Recep Hoca'nın buradan Örtülü'ye köy imamı olarak gelmesiyle bundan sonra Örtülü'de yaşamlarını devam ettirmişlerdir (İlgün, 2005: 20; Vural, 2012: 297; Şehidoğlu, 1965: 22 ve Erzurum Kalkınma Vakfı, t.s., 1).

Mehmet Hıfzı Efendi Topal Recep Hoca'nın çocukları içerisinde, engin din bilgisinin yanında bir halk ozanı olarak devrin yöredeki önemli halk âşıklarından biridir. Hıfzı Hoca bir yandan halkın kolayca anlayabileceği eğitici ve öğretici şiirlerini yazmayı sürdürürken, diğer yandan da önemli bir halk ozanı olarak sazı ve sözü ile devrin ünlü âşıkları Sümmani ve Şenliği ile aynı meclislerde bulunmuştur. Hüseyin Köycü'nün babası Mehmet Hıfzı Efendi Hedise Hanım ile evlenmiştir. Biri Erkek ikisi kız üç çocukları dünyaya gelmiştir. Oğulları Hüseyin ise 1895 yılında Örtülü'de doğmuştur (İlgün, 2005: 21).

Beş yaşında mahalle mektebine verilen Hüseyin, bir ay içerisinde Kur'an okuma ve yazı yazma başarısını gösterir. On iki yaşına kadar babasından ve müderrislerden Arapça, Farsça, İslami bilgiler, usul-i tahrir (nesir) öğrenir. O sıralarda gelenek olan ve hafızlar için yapılan rahle gezdirme merasimi Hüseyin için de yapılır. Ailesi ve çevresi Hüseyin'de üstün bir zekâ olduğunu fark ederler. Daha ileri bir eğitim için Oltu'ya gönderilmesi gerekir. Ancak maddi imkânsızlıklar sebebiyle buna imkân bulamaz. Bununla beraber, Hüseyin Köycü'nün resmi bir tahsili olmadığı bütün öğreniminin köy medresesi ile sınırlı olduğu bilinmektedir. Hafız Mehmet Efendi, oğlunu eğiterek zamanın bilgilerini ona vermiş, Hüseyin de, öğrenme hevesi içinde ve gayretle durmadan okumuştur. Hüseyin 14 yaşına geldiğinde babasını kaybetmiştir. Bu arada tarihî, coğrafi, edebî, içtimaî ve iktisadî konuları Erzurum ve İstanbul'dan getirilen kitap ve gazetelerden öğrenmeye devam etmiştir (Vural, 2012: 297; İlgün, 2005: 22 ve Özsoy, 2006: 11).

Hüseyin Köycü, 1948'de milletvekili olmak için hazırladığı hal tercümesinde, hayatını şöyle anlatmaktadır:

"21 yıl evvel Şenkaya CHP Ocağı'nın 1 numarası'na kaydedildim ve halen aynı numarada kayıtlıyım. O tarihten itibaren partime yalnız kayden değil, kalben de bağlı olarak çalıştım. 20 yıl boyunca ocak, bucak, ilçe, il, merkez kongrelerinde fiilen bulundum. 52 yaşında olup Şenkaya kaza merkezinde (Eski Şenkaya Köyü) doğdum. Babam Şenkaya İmamı Sait Mehmet Hıfzı'dır. Onun babası meşhur Topal Hoca denilen Recep Efendi'dir. Onun babası Yusufeli'nin Hod Köyü'nde Çarhanoğlu ailesine bağlı Halil Ağa'dır. Annem, Şenkaya'da Fidanoğullarından Himmet Ağa'nın kızı ölü Hedise'dir. 5 yaşında babamın okutmasıyla okuryazar oldum. 47 yıldan beri daimi ve devamlı tettebbuatçıyım. Sırasıyla Oltu Milli Komitesi'nde ve Kars Şurası'nda azalık, şuranın Kars Mevkii Müstahkem Komutanlığı yaptım. Kars Şurası yıkıldıktan sonra Allahuekber Cephesi Kumandanlığı gibi Milli Harekât'a yardımcı bulundum. Barıştan sonra Oltu Kaza İdare Heyeti Azalığı, Köy Muhtarlığı yaptım. Uzun zamandan beri İl Genel Meclisi azalığı gibi vazifelerde bulunarak partiye hizmet ettim. Halkevi, Şenkaya Yükseliş Cemiyeti, Hava Kurumu gibi sosyal cemiyetlerde çalıştım. 20 yıldan beri değişik dergi ve

gazetelerde yazdığım makale, şiir gibi yazılarla hizmet ettim. Asıl mesleğim ticarettir. Esasen köylü olduğum için ziraatın birçok komitelerinden anlarım” (Küçükuşurlu, 2012: 98).

Hüseyin (Köycü) Bey yaşadığı coğrafyanın ilerlemesini sağlamak için ilim yolunda yürümeyi hedeflemiş ve eğitime büyük önem vermiştir (Şehidoğlu, 1965: 24). Ona göre “Eğitimin yeri ve zamanı yoktur, her an, her yerde eğitim, öğrenme gerçekleştirilebilir” (İlgün, 2005: 28).

HÜSEYİN KÖYCÜ’NÜN CUMHURİYET DÖNEMİ EĞİTİM ALANINDAKİ FAALİYETLERİ

Toplumsal değişimde ailenin önemini kavramış olan Hüseyin Bey, halkı eğitmeye en küçük birim olan aileden başlamıştır. Aile içinde daha demokratik bir ortam oluşması için halkı aydınlatmış, kadınların becerilerini arttırmak için kurslar düzenlemiştir (Özcan, 2006: 16). Hüseyin Köycü, Şenkaya halkının gönüllü bir öğretmeni gibi hareket etmiş ve bu aksiyoner kişiliği sayesinde adını günümüze kadar ulaştırmayı başarmıştır (Yılmaz, 2006: 9). Köyüne ve çevre köylere okul yaptırabilmek için o devrin genel müfettiş ve valilerinden bir genel meclis üyesi olarak taleplerde bulunmuştur. İsteddiği şeylerden çoğu geri çevrilmemiş böylelikle köyler yavaş yavaş okula kavuşmaya başlamıştı. Köycü bu davada köylüyü ikna ederek eğitim davasının milli bir mesele olduğunu empoze etmiştir (Şehidoğlu, 1965: 24.).

1-Hüseyin Köycü’nün Gayretiyle Şenkaya’da Açılan İlk Okul

Hüseyin (Köycü) Bey’e göre kalkınmanın önündeki en büyük engel cehalettir. Cehaletin düşmanı ise eğitimidir ve eğitim için de okullara ihtiyaç vardır. Bu düşünce ile köylülerin birlikte çalışması ve kendi cebinden koyduğu para ile okul yapılır (Özsoy, 2006: 11). Aslında Şenkaya’da ilk resmi okul, Atatürk devrinde Harf İnkılabı ile yeni harflere geçtikten sonra açılmıştır. Bunun yanında kesin tarihi konusunda elimizde bir bilgi olmamasına rağmen, resmi okulun açılışından daha önceki dönemlerde Köycü’nün öncülüğünde bir “hususî” ilkokulun açılarak hizmete girdiği bilinmektedir. “Artık işe eğitimle başlamalıyız” diyen Hüseyin (Köycü) Bey, maaşını kendi kazancından vererek köye Haşim Bey isminde bir öğretmen getirip “hususî tahsil” adını verdiği tek derslikli, özel ilkokul açar (İlgün, 2005: 28). Hüseyin (Köycü) Bey’in çalışmaları ile açılan ilkokul 1920 yıllarında faaliyete geçmiştir. Haşim Bey’in öğretmen olarak görevlendirilmesinden sonra Oltu’da milli teşkilatta görev yapan, öğretmen okulu mezunu Teğmen Rasim Bey de eğitim vermek için görev alır. Haşim Bey ve Teğmen Rasim Bey iki öğretmen olarak köy çocuklarının eğitimini beraber üstlenirler (İlgün, Aytaç ve Söylemez, 2019: 46-47).

Cumhuriyet’in ilanını izleyen günlerdeki Hüseyin (Köycü) Bey’in çabaları engellemelere rağmen gerçekleştirilmiştir; Öğretmeni korkutup yakın bir köyden geri çevirmek isteyenler bile çıkmıştır. Köycü, geri dönmek isteyen öğretmeni çaresizlikle suçlayarak, “Biz düşmanla siperlerde göğüs göğse çarpıştık, zaferler kazandık. İçimizde kalbi kara, gözü kendi menfaati haricinde kör bakan memleket sevgisini yüreklerinde taşımayan insanlardan mı çekineceğiz!” (İlgün 2005: 29) der ve onun köye dönüp görevine başlamasını sağlar. Hususî mektebin açılmasıyla başlayan eğitim seferberliği, 1928’de yapılan Harf İnkılabının etkisiyle büyümüştür (İlgün, 2005: 29).

Hüseyin (Köycü) Bey’in önderliğinde başlayan eğitim seferberliği sonucunda yöre halkı eğitimin önemini kavrayınca mevcut okulun fiziki şartları yetersiz kalmaya başlamıştı. Bunun yanında kış aylarında yaşanan ısınma problemleri de artık yeni bir okul binasına olan ihtiyacı ortaya çıkarmıştı. Yine Köycü’nün yönlendirmesi ile yöre halkı imece usulüyle iki sınıflı bir okul binası

inşa etti. Köycü'nün çabaları yerel bürokratlar tarafından da takdir topluyordu. Oltu Eğitim Müdürü ile Kaymakam bir gün köye gelip yeni özel okulu, yerlerde oturan öğrencileri ve öğretmeni görünce durumu bakanlığa bildirdiler. Kaymakam: *"Her köyde bir Hüseyin Köycü ve her köy böyle olsa, eğitim sorunumuz yarı yarıya azalır."* demiştir. Eğitim müdürü ise: *"Gün gelir bütün köyler uyanır. Eğitimin değerini kavrar. Köylü daha gözlerini yeni yeni aralıyor. Bin yıllık uykudan uyanmak kolay mı? O da yüz yıl sürer"* (Özakman, 2010: 470-471).

Köycü o tarihlerde bir yandan da tiyatro eserleri yazıyor, piyesler sahneye koyuyor ve bilgi yarışmaları düzenliyordu (Özsoy, 2006: 11). Türk alfabesinin kabul edildiği 1928'de devlet, Şenkaya'da ilkokul açmıştır. Bir kamyonla sıralar, masalar, dolaplar, kâğıtlar, kalemler geldi. Devletin öğretmeni de birlikte gelmişti. Okul üçüncü sınıfa kadar eğitim verecekti. Okulu bitirenler öğretmen okuluna yatılı gidecekti (Özakman, 2010: 471).

2-Şenkaya'da Açılan İlk Ortaokul

Şenkaya köy iken *"hususî ortaokul"* binası yaptırarak okul açma ruhsatı almış olan Köycü, resmi ortaokulun açılabilmesi için de uğraş vermişti. Açılan yeni ortaokul Köycü'nün yaptırdığı binada hizmet vermeye başlamıştı (İlgün, 2005: 31). 1950 yılında Şenkaya Ortaokulu açılmıştır (İlgün, Aytaç ve Söylemez, 2019: 409). Fakat eğitimle ilgili yaptıkları bununla sınırlı değildi. Yüzlerce köy çocuğunun Cilavuz ve Pulur Köy Enstitülerine gitmesini sağladı. Şenkayalılar kendilerini şanslı kabul ediyorlardı. Çünkü onlara göre Şenkayalıların Köy Enstitüleri yoktu ama Hüseyin Köycüleri vardı (Seferoğlu, 2006: 36).

O, eğitim alanında bütün bunları yaparken insani değerleri de öne çıkarmıştır. İnsanları yalnızlıktan ve ümitsizlikten kurtarmak için gayret ederken onlara adalet, tevazu, barış, onur gibi evrensel ahlaki değerleri de öğretmeye ve yaşatmaya alışmıştır (Alpago, 2005: 16). Bütün emlakını resmi daire olarak hükümet emrine vermiştir. 10-15 yıl içinde bütün köylerde okullar açılmıştır (Şehidoğlu, 1965: 24).

3-Kız Çocuklarının Eğitimi ve Hüseyin Köycü

Hüseyin Köycü'nün hayatının merkezinde insan vardır. O, cahilliği ve yoksulluğu yenmek için eğitilmiş insan olmak gerektiğine inanmış, kız çocukları başta olmak üzere tüm çocukların okutulması için seferberlik başlatmıştır (Alpago, 2005: 15).

Günümüzde *"Haydi Kızlar Okula"* sloganıyla ifade edilen kız çocuklarını okula kavuşturma kampanyasının bir benzeri Köycü tarafından Şenkaya'da gerçekleştirilmiştir. O, hemşerilerini ikna ederek kız çocuklarının okula verilmesini sağlamış, takip etmiş, onların daha sonraki tahsil hayatlarıyla da ilgilenmiştir. 1930'lu ve 1940'lı yıllarda, Muallim Mekteplerini, Öğretmen Okulları'nı ve Köy Enstitüleri'ni bitiren çok sayıda bayan ve erkek öğretmen Türk Milli Eğitimi'ne katkıda bulunmuşlardır. Daha sonraki yıllarda yine çok sayıda ebe, hemşire, öğretmen ve başka alanlarda yüksek tahsil yapmış birçok kişi, Şenkaya'nın medar-ı iftihar olmalarının yanında, ailelerine de ciddi şekilde ekonomik destek olmuşlardır (İlgün, 2005: 30-31).

Erzurum'un tanınmış simalarından merhum İhsan Oral, Hüseyin Köycü'yü yakından tanımış, onun faaliyetlerini, bilen kişilerdendir. İhsan Bey Hüseyin Köycü'nün kız çocuklarının eğitimine önem vermesi ile ilgili bir anıyı anlatmıştır:

“Hüseyin Köycü il genel meclisi üyeliği yaparken, devlet Erzurum’a ebe, hemşire, öğretmen okulları gibi yatılı kız okulları açıyor ve her ilçeye nüfusa göre kontenjan veriyordu. Kızları okutmanın revaçta olmadığı bu dönemde diğer ilçe temsilcilerinin isteksiz olduğunu gören Köycü, bu kontenjanların kendi ilçesine verilmesini istiyordu. Kız çocuklarını okutmak istemesinden dolayı o ortamda alay konusu olan Hüseyin Köycü, kendisi ile dalga geçenlere: ‘Siz gülünüz. Bu kız çocukları ebe, hemşire ve öğretmen olacak ama o okumuş annelerin çocukları da yarın doktor, mühendis, hâkim, avukat olarak karşımıza çıkacak’ diyordu. Yıllar Hüseyin Köycü’yü haklı çıkarmıştı.” (Çarbaş, 2016).

O dönemde batı illerinin birçoğunda okuma-yazma oranı düşükken Erzurum ve çevresinde hangi köye gitseniz mutlaka ya bir Şenkayalı öğretmen ya bir hemşire veyahut bir orman memuru görmek mümkündür (Altaş, 2013).

Hüseyin Köycü, kız çocuklarının okutulması için aileleri ikna etmeye çalışmıştır. Bugün Şenkaya, okur-yazar ve kız çocuklarını okutma bakımından Türkiye’nin başta gelen ilçelerinden biri olmuştur (İlgün, 2005: 30).

Şenkayalı bayan öğretmen Fehime Bilaloğlu ve eşi Mikdat Bilaloğlu, Şenkaya Postası adlı dergiye verdikleri bir röportajda konuyla ilgili şu ifadeleri kullanmaktadırlar:

“Öğretmenim; bu bilinç bu eğitimde kadın ve erkek birlikteliği kısacası bu Şenkaya Ekolü desem tarifi sanırım doğru olur. Bu nasıl oluştu? Cumhuriyetin kuruluşu ile birlikte küçük bir köyde başlatılan bu eğitim seferberliği bu noktaya nasıl geldi?” (Yalçın, 2006: 40).

Şenkayalı Mikdat Bilaloğlu’nun öğretmen eşi Fehime Bilaloğlu ise Şenkaya Postası Dergisi’ne şunları söylemiştir:

“Öncelikle şunu söylememde yarar var. Şenkaya’dan-Şenkaya’ya toplum kalkınmasına örneklik eden Hüseyin Köycü’yü konuşmak gerekir. Asıl çıkış noktamız budur. İlk öğretmen Celal Beyin Şenkaya’ya gelişi ve devamı. Onlar babalarımızı yönlendirmişler, babalarımız ise akıllılık etmişler ve en zor koşullarda dahi asla geri adım atmamışlardır. Sonraki gelen kuşakta geleneği sürdürmüştür. Hatırladığımca ilk bayan öğretmenimiz Çiçek Şener’di. O yıllarda bayan öğretmen ne kadar gurur verici bir durum. İşte Atatürk’ün istediği üreten ve eğiten Türk kadını” (Yalçın, 2006: 40-41).

Yine öğretmen Mikdat Bilaloğlu ise şunları söylemektedir:

“Küçük kasaba, büyük şehir ya da ülke hiç fark etmez, her topluma bir önder gerekli. Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk dünyaya örnek lider olmuştur. Onun başlattığı yenilikleri de her yerde öğretmek için birileri gerekli idi. İşte Şenkaya’nın şansı Hüseyin Köycü’nün olmasıdır. Bak ben bir anımı anlatayım. 23 Nisan’da ilkokul öğretmenim bir şiir verdi. Ben onu coşku ile okudum. Tabii dinleyiciler arasında Hüseyin Köycü’de var, oda dinlemiş. Daha sonra Köycü babamı çağırması, ona kendisinin temin ettiği kitap, kalem, silgi ve daha çok eğitim araç ve gereçleri verip demiş ki: “Bak bu senin çocuk iyi okur, sakın ihmal etme. Aydınlanmak için tek çıkış yolunun eğitim olduğunu asla unutmayın. İlkokul bitince yaz aylarında babamla iş yapıyoruz. Babam beni çağırdı: “Oğlum, Öğretmen Okulu açılmış. Seni oraya kayıt ettireceğim. Eşine az rastlanan bir fedakârlıkla Şenkaya yaylasından yürüyerek 12 saate Kars-Cilavuz’a gittik. Köy Enstitüsü’ne kayıt oldum. O dönem benimle birlikte 11 öğrenci vardı, hepsi buradan mezun oldu ve hepsi iyi birer öğretmen olarak hizmet verdiler. İşte Köycü’nün önderliği böyle idi. Bu daha bilinenlerden bir tanesidir” (Yalçın, 2006: 40-41).

4- Şenkaya Gazetesinde Yer Alan Eğitimle İlgili Yazılar

Hüseyin Köycü 1950-1955 yılları arasında 34 sayı olarak yayınlanan “Şenkaya” adını verdiği yerel bir gazete çıkarmıştır. Hüseyin Köycü’nün yazdığı ve Şenkaya gazetesinde yayınlanan makalelerinde toplumu yakından ilgilendiren güncel konuları ele almıştır.

Köycü’nün en fazla önem ve değer verdiği hususlardan biri eğitimi. Çünkü o, tespit ettikten sonra, eğitimin kalbi olan okulların açılmasına ön ayak oldu. Nitekim ilk bölümde Köycü’nün hayatı anlatılırken eğitime verdiği önem de etraflıca işlenmeye çalışılmıştır. Eğitime bu kadar önem veren Köycü’nün haliyle çıkardığı gazetede de eğitimle ilgili yazılar yer almış ve bu konuda uzman olan kişiler, çeşitli tarihlerde yazdıkları yazılarla eğitimin önemine dikkat çekmeye çalışmışlar ve eğitimin ıslahı için yöntem ve metotlar önermişlerdir. İşte gazetede çıkan yazılardan biri de, çocukluğunda Köycü’nün teşvikiyle düzenlenen okul gecelerine bizzat iştirak eden Sabahattin Avcı’nın yazısıdır. Avcı yazısında öncelikle yasadığı yerin incelenmeye dair çok güzel zenginlikleri bulunduğunu, bunların arasında bahsedeceği konuyu seçerken zorluklar yasadığını ve 1934 yılından itibaren düzenlenmeye başlanan Şenkaya’da okul gecelerinden bahsettiğini vurgular. Sabahattin Avcı o sıralarda ilkokul son sınıftadır ve dinleyici olarak bu etkinliklere katıldığını yazar. Etkinliklerin olacağı gün köy bayram sevinci içerisinde olur ve okul bu özel faaliyet için hazırlanır.

Bu faaliyetlere katılabilmenin şartları vardır. İlkokulu bitirmiş olmak ve ya da halk dershanelerinden mezun olmak gerekmektedir. Etkinliğe katılanlar kendi gruplarını oluşturur ve birer başkan seçerler. Ayrıca gurupların üçer kişilik idare heyetleri de bulunmaktadır. İdare heyetinin görevi kendi gurubunu haftanın belli günlerinde toplayarak onlara ders çalıştırmak, ilkokul seviyesinde sorular hazırlamaktır. Bunları yaparken de jüri ile irtibatta bulunmaları gerekmektedir. Jürinin görevleri arasında hazırlanacak olan soru sayısı ve cevaplanma süresini tespit etmek ve bunları guruplara haber vermek vardı. Etkinlik sonunda puanı az olan gurup yenik sayılarak cezalandırılmaktaydı.

Verilen cezalar da eğitim, spor ve yardım amaçlı olarak belirlenmiştir. Köyde okuma yazma bilmeyen kişilere okuma, yazma öğretmek, temsil ve konferanslar tertip etmek, cirit ve güreş yarışları düzenlemek ayrıca maddi durumu iyi olmayan fakir öğrencilere destek olma.

Bu etkinliklere halk büyük ilgi gösterir, kadın erkek ayrımı yapılmadan herkes katılır civar köylerden de dinleyiciler gelirdi. Konuyla ilgili Sabahattin Avcı şunları yazmıştır:

“Son yıllarda memleket çapında ele alınan okul-aile birliği çalışmalarının örneklerini daha evvel Şenkaya’da görmek mümkündür. Bundan ötürüdür ki -daha evvel bir yazımızda belirttiğimiz gibi- önceleri köy olan bu ilçede yüzde yüz okuma yazma davası halledilmiş ve kalkınma alanında büyük hizmetler sağlanmıştır” (Avcı, Nisan 1951).

Sabahattin Avcı’nın Şenkaya gazetesinde yayınlanan bir diğer yazısı da eğitimde okulla ailenin işbirliği içerisinde olması gerektiğine dikkat çektiği yazısıdır. Diğer yazısında, Eğitim ve öğretimin toplumun ihtiyaçları doğrultusunda yapıldığını bunu yaparken de her çocuğun farklı ruhsal ve gelişim özellikleri gösterdiğini bu yüzden de eğitimde tek bir program olmadığını ve farklı programlar uygulanırsa çocukların daha başarılı olacağını savunmuştur. Çocuğun gelişiminde okul ve ailenin işbirliği içinde çalışması gerekir. Çoğu ebeveyn okulu yaramaz çocuklarını disipline edecek bir kurum olarak görürler. Bu yanlış bir düşüncedir. Çocuklar gelişim döneminin önemli bir kısmını ailede tamamlarlar. Oysa gelişme ve öğrenme gücü çeken çocukların büyük bir

kısmi bilinçsiz anne babadan kaynaklanmaktadır. Anne ve babayı aydınlatmak, onlara çocuk eğitiminde gerekli yolları göstermek de okulun ve öğretmenin görevleri arasındadır. Değişmekte olan hayat şartlarına uygun olarak çocuğun yetiştirilmesi hayatında lazım olacak bilgileri öğrenerek hayata atılması için okul ve ailenin koordineli bir şekilde çalışması gerekmektedir. Birinin eksikliğini diğeri tamamlamalıdır. Birbiriyle anlaşamayan anne ve babanın çocuklarının eğitimi konusunda da sıkıntı yaşamaları çocuğu nasıl etkiliyorsa birinin yaptığını diğeri bozan okulla aile arasında da anlaşmazlık olursa çocuk aynı duruma düşmektedir. Eğitimde birlik kurma daha öncelerden beri ülkemizdeki aydınları ilgilendiren önemli konulardan biridir. 1934 yılından beri düzenlenmekte olan okul münazara geceleri, müsamere, konser, spor gösterileri, Sarıkamış, Fevzi Paşa Okulu velilerinin aralarında sıra ile düzenledikleri fakir çocuklar içi yemek verme ve okulun iyilik kutusu gibi etkinlikler okul- aile işbirliğini kuvvetlendirmiştir. Ülkemizin çoğu yerinde de böyle faaliyetlerin yapıldığı görülmüştür. Şenkaya ilçesinde okuma yazma konusuna önem verilip bu konuda ilerlemeler sağlanması da okul ve aile arasındaki işbirliğinin bir sonucudur (Avcı, Haziran 1951).

SONUÇ

Şenkaya ilçesinde yaşamış olan Hüseyin Köycü eğitime çok önem vermiştir. Bu anlamda 1920'de ilk okul açılma teşebbüsünde bulunmuştur. Eğitim alanında maddi ve manevi destekte bulunmuş olan Hüseyin Köycü yeri geldiğinde öğretmenin maaşını kendisi karşıladığı gibi kendi evinin okul olarak kullanılmasına müsaade etmiştir. Özellikle kız çocuklarının okula gönderilmesi adına önemli katkıları olmuştur. Devletin tanıdığı kız çocuklarının eğitim seviyesinin arttırılmasına yönelik çalışmasına, olumlu yanıt vermiştir. Hatta diğeri ilçelerin istifade etmediği kız çocuklarına yönelik devletin kontenjanlarını da kullanabileceğini ifade etmiştir. Eğitim alanında yaptığı çalışmalar ile Şenkaya'daki eğitim seviyesini artmasına sebep olmuş ve ayrıca kız çocuklarının eğitim hayatında olumlu etkileri olmuştur.

KAYNAKÇA

- Alpago, Ö. (2005). Gözlere, gönüllere Akıllara Sönmeyen Işık: Hüseyin Köycü. *Toplum Kalkınmasında Örnek Lider*. Ed. Koptagel İlgün, İstanbul: Aşama Matbaacılık. 14-16.
- Altaş, S. (2013). Yol Yapımı İşte Buna Derim. *Şenkaya ve Köy Dernekleri Federasyonu*.
- Avcı, S. (15 Nisan 1951). Şenkayada Okul Geceleri. *Şenkaya*.
- Avcı, S. (15 Haziran 1951). Eğitimde Okulla Ailenin İşbirliği yapmasının Önemi. *Şenkaya*.
- Çarbaş, S. (09.11.2016). *Şenkaya ve Hüseyin Köycü*. Erişim Adresi: <http://www.erkurumajans.com/senkaya-ve-huseyin-koycu-23628m.htm/>. (09.11.2016).
- Erzurum Kalkınma Vakfı (b.t.y). *Erzurum Kalkınma Vakfı, Toplum Kalkınmasında Örnek Lider Hüseyin Köycü*. İstanbul.
- İlgün, K. (2005). *Toplum Kalkınmasında Örnek Lider Hüseyin Köycü*. İstanbul: Aşama Matbaacılık.
- İlgün, K.; Aytaç, A. ve Söylemez, H. K. (2019). *Şenkaya Gazetesi ve Hüseyin Köycü*. Kocaeli: Yüzde Yüz Kitap Yayınevi.

- Küçükkuşurlu, M. (2012). *Türk Siyasi Tarihinde Erzurum (1923-1950)*. Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi Yay.
- Özakman, T. (2010). *Cumhuriyet Türk Mucizesi II*. Ankara: Bilgi Yay.
- Özcan, K. (Ekim-Kasım 2006). Şenkaya'da Toplumsal Değişim. *Şenkaya Postası*. 5, 16-17.
- Özsoy, F. F. (Şubat-Mart 2006). Bir Halk Önderi. *Şenkaya Postası*. 4, 11-12.
- Seferoğlu, B. (Ekim-Kasım 2006). Şenkayalı Olmak. *Şenkaya Postası*. 5, 35-36.
- Şehidoğlu, S. (1964). *Erzurum'dan Çizgiler*. Bursa: Milet Basımevi.
- Vural, T. (2012). *Sümmani'den Günümüze Oltu Havzası Şairleri*. Ankara: Bizim Büro Basımevi.
- Yalçın, S. (Şubat-Mart 2006). Yaşayan Asırlık Çınarlarımız, Fehime ve Mikdat Bilaloğlu Röportajı. *Şenkaya Postası*. 4, 38-41.
- Yılmaz, M. (Şubat-Mart 2006). Hüseyin Köycü: Şenkaya'nın Esiri. *Şenkaya Postası*. 4, 8-10.